

Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Sındırgı ve Çevresinin Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma

Dr. Öğr. Üyesi Salim İBİŞ

İstanbul Gelişim Üniversitesi, İİSBF, Turizm Rehberliği Bölümü, e-posta: sibis@gelisim.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2404-9218>

Öz

Turizm endüstrisi son yıllarda hem ulusal hem de uluslararası anlamda hızlı bir büyüme ve gelişme göstermektedir. Bununla birlikte keşfedilmemiş doğal ve kültürel ortamlara yönelik ilgi de artmaktadır. Doğal, tarihi ve kültürel dokusu bozulmamış, önemli turizm çekiciliklerine sahip yerlerden birisi de Balıkesir'e bağlı Sındırgı ilçesi ve çevresidir. Yörenin sahip olduğu tarihi varlıklar, kültürel zenginlik, orman, bitki örtüsü, termal kaynaklar gibi turistik çekicilikler önemli bir turizm potansiyeli oluşturduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada Balıkesir ili sınırları içerisindeki Sındırgı ilçesi ve çevresinin mevcut turizm potansiyeli incelenerek, sürdürülebilir turizm anlayışı içerisinde ele alınması ve güçlü-zayıf yönleri ile fırsat-tehditleri ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada SWOT analiz yöntemi kullanılmış, ihtiyaç duyulan veriler ikincil kaynaklar ve gözlem aracılığı ile elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bölgenin turizm amaçlı kullanılabilir pek çok doğal ve kültürel zenginliklere sahip olduğu anlaşılmış, bölgenin kırsal turizm faaliyetleri için uygun olduğu tespit edilmiş, termal turizm gelişim bölgesi ilan edilmiş olması ve coğrafi konumu önemli avantajlar sağladığı anlaşılmıştır. Tüm bunların yansısı bölgenin zayıf yönlerinin geliştirilmesi ve olası tehditlerin engellenmesi için sürdürülebilir turizm ilkeleri çerçevesinde hareket edilmesi gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Sürdürülebilir Turizm, Sındırgı, SWOT Analizi.

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi
Cilt.2, Sayı.4, 2018
ss.26-40.

DOI: 10.26677/tutad.2018. 39

Gönderilme tarihi: 29 Haziran 2017
Kabul tarihi: 4 Ağustos 2018

Önerilen Atıf:

İbiş, S. (2018). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Sındırgı ve Çevresinin Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt.2, Sayı.4, ss.26-40.

A Research on Tourism Potential of Sındırgı and its Surroundings Within the Scope of Sustainable Tourism

Dr. Salim İBİŞ

İstanbul Gelişim University, İİSBF, Department of Tourism Guidance, e-mail: sibis@gelisim.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2404-9218>

Abstract

The tourism industry has shown rapid growth and development in recent years both nationally and internationally. However, interest in undiscovered natural and cultural environments is also increasing. One of the places that has not lost its natural, historical and cultural tastes and has significant tourism attractions is the Sındırgı district and surroundings of Balıkesir. It is thought that tourist attractions such as historical assets, cultural richness, forest, vegetation, thermal resources that the region has have a significant tourism potential. In this study, it is aimed to examine Sındırgı district and its surroundings within the borders of Balıkesir province within the scope of sustainable tourism by examining the current tourism potential and to present opportunity-threats with strengths and weaknesses. For this purpose SWOT analysis method was used in the study and the required data were obtained through secondary sources and observation. According to the results of the research, it is understood that the region has many natural and cultural riches that can be used for tourism purposes. It has been determined that the region is suitable for rural tourism activities, it has been declared as a thermal tourism development region and geographical location has provided important advantages. It has been suggested that all of these should be developed within the framework of sustainable tourism principles in order to develop the weaknesses of the region and prevent possible threats.

Keywords: Tourism, Sustainable Tourism, Sındırgı, SWOT Analysis.

Journal of Turkish Tourism Research
Vol.2, Issue.4, 2018
pp.26-40.

Suggested Citation:

İbiş, S. (2018). A Research on Tourism Potential of Sındırgı and its Surroundings Within the Scope of Sustainable Tourism, *Journal of Turkish Tourism Research*, Vol.2, Issue.4, pp.26-40.

GİRİŞ

Tarihten bu yana var olan insanların seyahat etme arzusu sürekli artmaktadır. Seyahat arzusunun kişilerin artan gelir ve boş zaman ile desteklendiğinde tüm dünyada önemli bir turizm hareketliliği ortaya çıkmaktadır. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) 2017 yılı verilerine göre dünyada seyahat eden kişi sayısı 1 milyar 322 milyon kişiye ulaşmıştır. Artan turizm hareketliliği ulusal ve uluslararası ekonomilere önemli yansımaları olmakta, ülkeler ve bölgeler için önemli bir gelir kaynağı ortaya çıkarmaktadır. Bunun farkına varan bölgeler sahip oldukları turistik çekicilikleri üzerinden gelir etme çabası içerisine girmektedirler. Ancak bu noktada turizmin sadece ekonomik boyutu dikkate alınması pek çok tehdit unsurunu ortaya çıkarmaktadır. Özellikle turizme yeni açılan bölgeler sahip oldukları doğal kültürel varlıklarını ekonomik getiriler uğruna kaybedebilme riski ile karşı karşıya kalmaktadır. Bunun önlenmesi ancak turizmin sürdürülebilir ilkeler çerçevesinde geliştirilmesi ile mümkün olabilmektedir.

Doğal, tarihi ve kültürel kaynakları içeren çevre, turizm endüstrisinin vazgeçilmez bir parçasıdır. Çevre, turist hareketlerinin önemli bir çekim faktörü olarak görülmekte ve turistlerin tercih ettiği yerlere ve cazibeye önemli katkılar sağlamaktadır (Lim ve McAleer, 2005). Doğal ve kültürel kaynaklar ile iç içe olan ve bu kaynaklara bağlı olarak gelişen turizm, plansız ve kontrolsüz bir gelişim sürecine girmesi durumunda bu kaynakların zarar görmesine yol açmaktadır (Seyhan ve Yılmaz, 2010). Turizmin önlenemez yükselişi devam edeceği düşünüldüğünde, olumsuz etkilerin en aza indirilmesi "*sürdürülebilirlik*" ilkesi ile mümkün olacağı anlaşılmaktadır. Yalnızca bugünü değil, yarını da düşünerek dikkatli kullanımı ve korumacılığı teşvik eden bu anlayış, miras değerlerinin de birer emanet olduğu gerçeği ile birebir örtüşmektedir (Baykal ve Emekli, 2010).

Bu çalışmada ele alınan Balıkesir'in Sındırgı ilçesi tarihten bu yana sahip olduğu doğal, kültürel zenginliklerini koruyan ve yaşatan bir özellik taşımaktadır. Gerek ilçe merkezinin sahip olduğu tarihi kültürel yapılar, gerekse çevresinde yer alan köy ve mezralarda bulunan doğal varlıklar bölge için önemli bir turizm çekiciliği oluşturmaktadır. Bölgenin bu özellikleri son yıllarda daha çok fark edilmekle birlikte bölgede turizmin geliştirilmesine yönelik adımlar atılmaya başlandığı görülmektedir. Bir destinasyona yönelik turizm talebinin artış göstermesi bölge için pek çok olumlu sonuçlar doğururken beraberinde doğal ve kültürel kaynakların zarar görmesine yönelik bazı tehditleri de beraberinde getirmektedir. Bu tehditlerin ortadan kalkması veya en aza indirgenmesi turizmin sürdürülebilir ilkeler çerçevesinde geliştirilmesi ile mümkündür. UNWTO Sürdürülebilir turizm kavramını; "*Turistlerin, sektörün, çevrenin ve ev sahibi halkın gereksinimlerine yönelerek; şimdiki ve gelecekteki ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerini dikkate alan turizmdir*" şeklinde tanımlamıştır (Kozak, 2014: 15). Bölgede turizmin sürdürülebilirlik anlayışı içerisinde geliştirilmesinin sağlanması ile doğal ve kültürel kaynakların tahrip edilmeden, yok edilmeden gelecek nesillere de aktarılacak bir biçimde kullanımı söz konusu olacaktır. Bu çalışmada Sındırgının destinasyon olarak güçlü ve zayıf yönlerinin, fırsat ve tehditlerinin belirlenmesi amaçlanmış, ardından bölgedeki turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir turizm anlayışı içerisinde geliştirilebilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

Doğal ve kültürel kaynakların bir sınırı vardır ve aşırı derecede tüketildiğinde zarar görebilir (Demir ve Çevirgen, 2006). Sanayi devrimi sonrası ekonomik çıkarlar uğruna tüm dünyada doğal kaynaklar sorumsuzca kullanılmaya, tüketilmeye başlanmış ve bu durum fiziki ve toplumsal çevrelerde büyük bozulmalara neden olmuştur (Bahaire ve Elliott-White, 1999). Küreselleşmenin hızlanması, sanayinin artması ile birlikte artan tüketim eğilimi çevresel bozulmaları artırmıştır (Mebratua, 1998).

Sanayi devrimi ile birlikte ortaya çıkan hızlı tüketim artışına paralel olarak doğanın bilinçsizce tüketilmesi ekosistemi tahrip etmeye başlaması ile çevre-merkezci görüşler öne sürülmüştür. 1980'lerde çevre sorunları artmaya devam edince 1983 yılında Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu oluşturulmuştur. Bu komisyon 1987 yılında *Brundtland Raporu* olarak da bilinen "*Ortak Geleceğimiz*" adlı raporu yayınlamasından sonra sürdürülebilir kalkınma kavramı küresel ölçekte popüler olmuştur (Roney, 2011: 121). Brundtland Raporu'nda sürdürülebilirlik "*Günümüz gereksinimini karşılarken; mevcut kaynakları, gelecek nesillerin kendi gereksinimini karşılamaını engellemeden, tüketilmeden kullanılmasını sağlayan bir gelişmedir*" şeklinde tanımlanmıştır. Sürdürülebilir gelişme, ekonomik amaçlar uğruna çevreden, doğanın güzelliklerinden, insanların yaşaması için gerekli temiz hava, su ve çevreden vazgeçilmemesi anlamına gelmektedir (Kozak, 2014: 20). Brundtland Raporuna göre sürdürülebilirlik düşüncesinin dört temel ilkesi vardır (Erdoğan, 2003: 99):

- Tüm sektörleri içine alan bütüncül planlama
- Ekolojik süreçleri korumanın önemi
- İnsan mirasını ve biyolojik çeşitliliği koruma gereksinimi
- Verimliliğin uzun zamanda ve gelecek kuşaklar için kaynakları tüketmeyecek biçimde kalkınmanın yapılmasının anlaşılması.

Sürdürülebilir turizm ise Dünya Turizm Örgütü tarafından gelecekteki fırsatları koruyup geliştirirken, bugünkü turistlerin ve turist kabul eden bölgelerin gereksinimlerini karşılayacak turizm olarak tanımlanmaktadır (Roney, 2011: 122). Sürdürülebilir turizm kavramı, turizmin gelişi güzel ve uygun olmayan bir şekilde gelişerek ev sahibi toplum üzerinde yarattığı olumsuz etkilere bir cevap olarak ortaya çıkmıştır (Demir ve Çevirgen, 2006). Garrod ve Fyall (1998)'a göre sürdürülebilir turizm, doğal ve kültürel kaynakları tüketmeden yapılan, turistleri ve yerel halkı sömürmeden gerçekleşen, turist ile yerli arasında uyumlu verimli ilişkiler kuran bir anlayıştır. Sürdürülebilir turizm gelişimi, çevreyi korumayı, yaşam koşullarını iyileştirmeyi, bölgeye özgü turizm kaynaklarının çekiciliğinin korunmasını amaçlar (Ayaş, 2007). Sürdürülebilir turizm kaynaklarının kullanımına devam edilirken bu kaynakların gelecek nesiller tarafından da kullanılabilmesini güvence altına alacak şekilde korunmasını gerekli kılar (Akat, 2000). Sürdürülebilir turizm anlayışı, çevre değerleri, toplum ve kültürün, gelişen turizmin kurbanı değil, bu gelişmelerden faydalananlar olarak yürütüldüğü ve yönetildiği bir üretim biçimidir (Kahraman ve Türkay, 2012). Sürdürülebilir turizm yaklaşımı, turizmde gelişmenin gerçekleştiği bölgede uzun dönemde devam etmesini ve aynı zamanda ziyaretçi memnuniyetini arttırmayı da amaçlar. Dünyada hızla büyüyen turizm endüstrisi doğal ve kültürel kaynaklara bağımlıdır. Dolayısıyla bu kaynakların zarar gördüğü bir ortamda turizmden söz edilemez (Demir ve Çevirgen, 2006). Bu nedenle doğal ve kültürel kaynaklara bağımlı olan turizmde sürdürülebilirlik kavramı önemli bir hal almıştır. Doğal, tarihi ve kültürel kaynakların korunması, ekolojik dengenin biyolojik çeşitliliğin zarar görmemesi ve gelecek nesillere devredildiği bir kalkınma biçimi olarak sürdürülebilir turizm anlayışı benimsenmiştir (Uğuz, 2011). Sürdürülebilir turizm gelişiminin temel gereksinimleri şunlardır (UNEP, 2003: 60):

- Turizm kaynakları (doğal, tarihi, kültürel vd.) bugünün toplumuna fayda sağlarken aynı zamanda gelecek nesillerin de kullanımına izin verecek biçimde kullanılmalıdır.
- Turizm gelişiminin planlanması ve yönetimi, ilgili alanda ekolojik ya da sosyo-kültürel sorunların tetiklenmesine izin vermeyecek şekilde yürütülmelidir.
- Turizm bölgesindeki çevrenin genel kalitesi korunmalı ve mümkünse artırılmalıdır.
- Alana yapılan ziyaretlerin devamlılığının sağlanması, etkileyiciliğinin artması ve ticari değerinin devam ettirilmesi için turist tatmin seviyesi sürdürülmelidir.
- Turizm, toplumun tüm bireylerine fayda sağlamalıdır.

Papper, (1999), Cros vd., (2005), Mbaiwa, (2005), Sithole, (2005) turizmde sürdürülebilirliğin sağlanması için turizm sektörüne rehberlik edecek bazı temel ilkeler ortaya atmışlardır (Erdoğan, 2003; Duran, 2011). Bunlar;

- Kaynakların sürdürülebilir kullanımı,
- Aşırı tüketimin ve atıkların azaltılması,
- Çeşitliliğin sürdürülmesi,
- Turizmin planlama kapsamına alınması,
- Yerel ekonomilerin desteklenmesi,
- Yerel toplumu kapsamaması,
- İlgili gruplara ve halka danışma,
- Çalışanların eğitimi,
- Sorumlu bir turizm pazarlaması anlayışı ve
- Araştırma sorumluluğudur.

Sürdürülebilir turizmin temelinde doğal ve kültürel varlıkların korunması, bölgede faaliyet gösteren işletmelerin olumsuz çevresel etkilerinin azaltılması, turist yoğunluğuna bağlı olarak ortaya çıkan olumsuzlukların önüne geçilmesi ve turizm faaliyetlerinden bölge halkının faydalanması gibi temel unsurlar öne çıktığı görülmektedir. Bu nedenle bir bölgede turizmin sürdürülebilirlik anlayışı içerisinde gelişmesi için özel sektör, kamu otoriteleri, bölge halkı ve turistler gibi paydaşların işbirliği içerisinde hareket etmeleri gerekmektedir.

TURİZM AÇISINDAN SINDIRGI VE ÇEVRESİNİN ÖZELLİKLERİ

Çalışmanın konusunu oluşturan bölge Balıkesir iline bağlı Sındırgı ilçesi ve çevresidir. Doğal güzellikleri, kültürel yapısı ve zengin yeraltı kaynaklarıyla batı Anadolu'nun keşfedilmeyi bekleyen güzide ilçesi Sındırgı, Balıkesir iline bağlı olup, il merkezine 63 km, İzmir'e 150 km, Akhisar'a 57 km, Simav'a 87 km. uzaklıktadır. Sındırgı'nın şehir olarak kuruluşu 18.Yüzyılın sonlarında olmuştur. Karesi Beyliğinden sonra Osmanlı egemenliği altına giren bölgeye gelen Çavdarlılar, Avşarlılar adlarını taşıyan Türkmen toplulukları, Sındırgı yöresine yerleşmişlerdir. 29 Haziran 1920 tarihinde Yunan işgaline uğrayan ilçenin halkı, canla başla mücadele ederek Rum birliklerini yenmiş, sonuçta bir yerde barınamayacaklarını anlayan işgalciler birçok yangın çıkardıktan sonra ilçeyi terk etmişlerdir (İbiş ve Batman, 2015).

Bölgenin ekonomisi genel anlamda tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Kırsal kesimlerde hayvancılık yaygın olarak yapılmaktadır. Bölgenin iklim şartlarına uygun sebze ve meyve yetiştirilmektedir. Ova köylerinde sulu tarım yapılabilenkte, domates, biber, salatalık, kavun, karpuz gibi başlıca tarım ürünleri yetiştirilmektedir. İlçede çok az sanayi kuruluşu bulunmaktadır.

Türkiye 2023 Turizm Stratejisinde Çanakkale ve Balıkesir illerini içine alan "Troya Kuzey Ege Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi" nin Sağlık, Termal Turizm ve Kırsal Turizm çerçevesinde geliştirilmesi hedeflenmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007). Bu kapsamda 2006 yılında Sındırgı Hisaralan bölgesi 15.500 ha alan bakanlar kurulu kararı ile Termal Turizm Merkezi ilan edilmiş ve resmi gazetede yayınlanmıştır.

T.C. Balıkesir Valiliği tarafından Güney Marmara Kalkınma Ajansının küçük ölçekli altyapı mali destek programı kapsamında Misya Yürüyüş Yolları Projesi çerçevesinde bölgede üç önemli yürüyüş rotası oluşturulmuştur. Birinci rota Cüneyt vadisidir. Cüneyt vadisi rotası bitiş noktasına kadar toplam 4 km olup, kolay bir parkurdur. Rotanın başlangıç yüksekliği 241 m, bitiş yüksekliği 441 m'dir. Rotanın büyük bir bölümü Cüneyt Çayı boyunca devam etmekte ve rota üzerinde tarihi Cüneyt Çayı Köprüsü bulunmaktadır. İkinci rota Kepez Köyünden başlayarak

Ulus Dağı zirvesine kadar devam etmektedir. Toplam mesafe 12.5 km'dir. Bu rota zor bir parkur olup orman yollardan patika yollardan devam ederek Ulus Dağı zirvesindeki orman yangını gözetleme kulesinde sona ermektedir. Üçüncü rota ise Sinandede Köyü-Zirve-Kertil Köyü rotası toplam 20.2 km'dir. Rotanın başlangıç yüksekliği 834 m, bitiş yüksekliği 625 m, rotanın en yüksek noktası 1362 m'dir (<http://misyayuruyusyollari.gov.tr>).

2016 yılında Sındırgı Belediyesi tarafından Şerif Paşa meydanında açılan Hanımeli Çarşısında Yağcıbedir, Sarıkeçili, Karakeçili ve Manav yörük kültürlerinin ürünleri sergilenmektedir. Çarşıda yazma, yaşmak, arpa saplı oya, iğne oyası, yağcıbedir halısı gibi kültürel ürünlerin yansira nohut, bulgur, fasulye, reçel gibi organik ürünler satışa sunulmaktadır (Sındırgı Belediyesi, 2018). Bu uygulama ilçeye gelen turistlerin hediyelik eşya ya da yöresel ürün satın alabilmesine olanak sağlaması bakımından sürdürülebilir turizm anlayışına uygun bir uygulama olmuştur.

Sındırgı ve çevresinde turistik anlamda önem taşıyan bazı yer ve yapılar şunlardır: Yağcıbedir Halılarının dokunduğu köyler, 15.yy.'dan kalma Gölcük ve Cüneyt Kemer Köprüleri, Kertil Dağı ve mesire alanı, Motorlu Yelken Kanat pisti, Yaylacık paraşütle atlama tepesi, Çoturtepe taş evleri ve tarihi tahıl ambarları (Acar, 2017). Sındırgı ve çevresi çeşitli doğa sporlarının yapılmasına olanak sağlayan coğrafi ve fiziki şartlara sahiptir. Kertil ve Sıdan Yaylaları, Cüneyt vadisi dağcılık ve doğa yürüyüşleri için oldukça uygun ortamlardır.

İbiş ve Batman, (2015) Sındırgı'ya yönelik yaptıkları araştırmada bölgenin farklı turizm türlerine yönelik çeşitli doğal ve kültürel zenginliklere sahip olduğunu, halkın turizme olumlu baktığını ve daha fazla turist gelmesini istediklerini ancak bölgenin alt ve üst yapı konusunda yetersiz olduğu, bölge halkının da turizmin olumlu etkileri konusunda yeteri bilince sahip olmadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Sındırgı ve çevresinin sahip olduğu doğal ve kültürel zenginlikler bölgeyi önemli bir turizm çekim merkezine dönüştürebilecek potansiyeldedir. Son yıllarda bölgeye yönelik turizm yatırımları artmakla birlikte yerel yönetimlerin de turizmi geliştirmeye yönelik çabalar sarf ettiği görülmektedir. Sındırgı ilçesi ve çevresinin sahip olduğu kırsal alanlar kırsal turizm potansiyeli oluşturmaktadır. Bunun dışında eko-turizm faaliyetleri, av turizmi, doğa yürüyüşleri gibi farklı turizm türleri ve aktivitelere olanak sağlamaktadır.

Tarihsel ve Kültürel Kaynaklar

Sındırgı ve çevre köylerinde Yağcıbedir Halıları dokunmaktadır. Orta Asya'dan Anadolu'ya gelen Yağcıbedir Yörüklerinin dokumakta olduğu Yağcıbedir Halısının tarihi 3000 yıllık olduğu tahmin edilmektedir (Demirbulat vd., 2015). Yağcıbedir Halıları, yörük aşiretinin örf, adet ve geçmişini yansıtan birer sanat eseridir. Bu halıların karagöz, heybeusulu ve yedieli olmak üzere üç çeşidi bulunmaktadır. Kökboyası ile boyanan iplerin renkleri, halılar kullanıldıkça parlamaktadır. Dokunan motiflerin tamamının bir anlamı vardır. Desenlerde dokuyucu; hüznlerini, sevinçlerini, gelecek hayattan beklentilerini ve ahiret hayatına bakışlarını anlatmaktadır. Sındırgı'da her yıl düzenlenen Yağcıbedir Halı Festivali 1983 yılından itibaren uluslararası nitelik kazanmış ve Uluslararası Sındırgı Yağcıbedir Halı Kültür ve Sanat Etkinlikleri adı altında yürütülmektedir. Sındırgı Belediyesi organizatörlüğünde yürütülen etkinlik, her yıl Sındırgı'nın düşman işgalinden kurtuluşu olan 03-06 Eylül tarihleri arasında düzenlenmektedir (Gül vd., 2013). Ancak Gül vd., (2013) Sındırgı yöresine yönelik yaptıkları araştırmada yöre halkının kamusal kaynakların suiistimal edildiği ve festivalin amacına uygun düzenlenmediği yönünde olumsuz algılara sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Yöre halkının ve

ziyaretçilerin memnuniyetini olumsuz etkileyen uygulamalar tespit edilip önlem alınmaması gelecekte bu tür etkinliklere katılım azalacağı gibi verim düşeceği ifade edilmiştir.

Turizm ve el sanatları arasında mantıklı ve güçlü bir ilişkiden söz etmek mümkündür. El sanatı ürünleri turizm endüstrisi ile yoğun bir etkileşim içerisinde olup, turistlerin alışverişlerinde özel bir yer tutmaktadır. Bu tür varlıklar turistlerin ilgi ve alakasını artırmakla birlikte, turistler için hediyelik eşya satın almada bir alternatif olarak görülmektedir (Demirbulat vd., 2015). Bu anlamda bölgede icra edilen el sanatları turistik anlamda bölge için önemli bir avantaj sağlamaktadır.

İlçe merkezinde çoğunluğu Rum ustalar tarafından yapılmış tescillenmiş 49 adet bina bulunmaktadır. Bunların bir kısmında restorasyon çalışmaları yapılmaktadır. 1884 yılında kışla olarak yapılan daha sonra askerlik şubesi olarak kullanılan tarihi bir bina bulunmaktadır. Bina aslına uygun olarak restore edilerek etnografya müzesi yapılması planlanmaktadır.

Eroğlu (2015) yaptığı çalışmada Sındırgı ilçesine bağlı Şahinkaya Köyündeki peşkir dokumalarını incelemiştir. Bulgaristan'dan göç eden Pomaklardan oluşan halkın kendi aralarında konuştuğu (Bulgarca-Pomakça) dili vardır. Bununla birlikte halkın kendine özgü kültürü, örf adetleri bulunmaktadır. Çalışmada kaybolmaya yüz tutmuş 10 çeşit peşkir dokuma örneği desen ve kompozisyon özellikleri açısından incelenmiş ve literatüre kazandırılmıştır.

Doğal Kaynaklar

Sındırgı-Hisaralan Jeotermal sahasında 96° ye ulaşan sıcaklıkta su kaynakları bulunmaktadır. Aksoy, Demirkıran ve Şimşek, (2009) Bölge koşulları altında, bölgede jeotermal kaynakların termal tedavi ve turizm tesislerinde kullanımı en uygun çözüm olacağını ifade etmektedir. Hisaralan bölgesi ve çevresinde farklı otel ve pansiyonlarda konaklama imkânı bulunmaktadır. Hisaralan Kaplıcaları mevkiinde 58'i standart, 24'ü villa süit, 8'i süit ve 2'si engelli olmak üzere 92 odalı dört yıldızlı otel işletmesi bulunmaktadır. Tesis bünyesinde Termal havuzlar, hamam, spa, tuz odaları, fitness center, Fin hamamları, olimpik havuz ve eğlence havuzları da yer almaktadır (www.obamtermal.com). Bölgeye Simav-İzmir otobüsleri ve bu güzergâhta sıkça bulunan köy minibüsleri ile sağlanabilmektedir. Bir diğer konaklama işletmesi Emendere'de bulunmaktadır. Etrafı ormanlarla çevrili doğal bir ortamda bulunan tesiste çeşitli hastalıklara iyi gelen termal su bulunmaktadır. Termal sular başta sedef hastalığı olmak üzere, mantar, egzama, diyabetik yaralar, saç derisi hastalıkları, kaşıntı, döküntü gibi çeşitli cilt hastalıklarına iyi gelmektedir (T.C. Sındırgı Kaymakamlığı, 2018). Sındırgı merkezine 6 km mesafede olan konaklama tesisi 10 dönüm ormanlık arazi üzerine konumlanmış tek katlı bahçe çıkışlı odalardan oluşan 6 blok ve 28 odadan oluşmaktadır. İşletme çevresinde gelen misafirlere atlı orman gezileri, trekking, yayla turları ve baraj gölünde olta ile balık tutma aktiviteleri düzenlenebilmektedir (www.emantermal.com). Yine Çaygören barajına yakın konumlanmış olan bir diğer konaklama işletmesi hem otel hem de devre mülk hizmeti sunmaktadır. Hisaralan kaplıcalarına ve Emendere çevresindeki sıcak su kaynaklarına yönelik son yıllarda termal turizm yatırımları ile birlikte turizm talebi artış göstermektedir.

Sındırgı ilçesi sınırları içerisinde yer alan Çaygören Barajı yörede tarımsal sulamayı artırmak ve taşkınları önlemek amacıyla 1965-1968 yılları arasında inşa edilmiştir. Baraj, Simav Çayının Sındırgı-Simav karayolu boyunca derin bir vadi yaparak geçtiği oldukça dik meyilli bir topoğrafyanın üzerinde kurulmuştur. Bölgenin iklim özelliklerine bakıldığında genel olarak yazların sıcak ve kurak, kışların ise soğuk ve yağışlı olduğu görülür. Sahada yıllık ortalama sıcaklık 14,2° iken, kış mevsimleri (-) değerlere düşmeyerek aşırı soğuk geçmemektedir (Arslan

ve Ergul, 2014). Baraj gölü ve çevresinin bu özellikleri sonucunda turistik anlamda doğal bir çekicilik kazandığı söylenebilir.

26 Mayıs 2009 tarihinde Sındırgı Kaymakamlığı ve Balıkesir Üniversitesi işbirliği ile Sındırgı’da “Sındırgı’ya Farklı Bir Bakış: Termal Turizm” konulu panel düzenlenmiştir. Panelde termal turizmin öneminin her geçen gün arttığı, Sındırgı’nın sahip olduğu termal turizm kaynaklarının hem Türkiye’de hem de Dünya’da bir ayrıcalık oluşturduğu dolayısıyla bu kaynakların turizme kazandırılmasının gerektiği ifade edilmiştir. Her ne kadar Sındırgı’nın kalkınmasında tarımın ön planda tutulduğu gözlenirse de alternatif olarak turizmin geliştirilmesi kalkınmanın hızlanmasına ve ekonominin önemli ölçüde büyümesine sebep olacağı ifade edilmiştir. Ayrıca bölgedeki termal kaynakların Romatizma, Siyatik, Kadın Hastalıkları, Sedef, Mantar, Uyuz, Egzama gibi pek çok hastalığın tedavisinde büyük yararlar sağladığı dile getirilmiştir (Avcıkurt, 2009).

Sındırgı, sakin şehir olabilmek için bir takım girişimlerde bulunmuştur. Bu kapsamda Avrupa Birliği destekli bazı projeler yürütülmüştür. Acar (2017)’nin “Balıkesir Sındırgı İlçesinde Yaşayan Yerel Halkın Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımı” konulu çalışma sonuçlarına göre yerel halkın bireysel özelliklerine göre sakin şehir formuna yönelik yaklaşımlarında bir takım farklılıklar olduğu görülmüş olsa da genel anlamda olumlu bir bakış açısının hakim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada sakin şehir markası Sındırgı için güçlü bir tanıtım aracı olabileceği vurgulanmıştır.

YÖNTEM

Tüm destinasyonlar her geçen gün artan turizm pazarından daha fazla pay alma çabası içerisinde girmekte ve sahip oldukları turizm kaynaklarını en iyi şekilde kullanmaya çalışmaktadırlar. Destinasyonlar sahip oldukları doğal veya kültürel kaynakları tespit ederek uygun turizm türlerine yönelik talep oluşturma gayreti içerisinde girmektedirler. Turizm destinasyonlarında yatırımların etkinliğini artırmak, verimli destinasyon yönetimini ve destinasyonda sürdürülebilirliği sağlamak için destinasyona ilişkin güçlü ve zayıf yönler ile fırsat ve tehditlerin bilinmesi stratejik açıdan son derece önem taşımaktadır.

Bu çalışmada Sındırgı ilçesi ve çevresinin turizm potansiyelinin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri ortaya konulması ve bölgede turizmin sürdürülebilir turizm anlayışı içerisinde nasıl geliştirilebileceği üzerinde durulmaktadır. Çalışma sonuçları bölgenin turizm açısından mevcut durumunun ortaya konulması ve sürdürülebilir turizm anlayışı içerisinde geliştirilmesine yönelik yöneticilere, karar alıcılara ve sektör temsilcilerine katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada konu ile ilgili literatür taranarak ve araştırmacının kendi gözlem sonuçları kullanılarak SWOT analizi yapılmıştır. Bunun sonucunda destinasyona ilişkin ortaya çıkan güçlü zayıf yönler ile fırsatlar ve tehditler belirlenmiştir. Araştırma Sındırgı ilçesi ve çevresi ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Balıkesir iline bağlı Sındırgı İlçesi’nin turizm potansiyelini değerlendirerek bölgenin turizm konusunda güçlü-zayıf yönlerini, tehdit ve fırsatlarını SWOT analizi aracılığı ile ortaya koymaktır. Araştırmada Sındırgı ilçesinin seçilmesinde, ilçenin sahip olduğu tarihi kültürel doku, turizme yeni açılmaya başlanan termal kaynaklar, son yıllarda ulaşım ağlarının gelişmesi ve yerel yönetimlerin bölgede turizmin geliştirilmesi konusunda gözlenen atılımları etkili olmuştur.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Sındırgı ilçesi ve çevresinin sahip olduğu doğal ve kültürel kaynakların belirlenmesi, bu kaynakların sürdürülebilir turizm anlayışı içerisinde ele alınarak değerlendirilmesi, farklı turizm türlerini geliştirmeye yönelik adımlar atılabilmesine katkı sağlayacağı düşüncesi ile önem taşımaktadır. Ayrıca ilçeye yönelik yapılan (Aksoy vd., 2009; Avcıkurt, 2009; Gül ve Gül, 2013; Arslan ve Ergul, 2014; İbiş ve Batman, 2015; Acar, 2017) sınırlı çalışmadan biri olması, çalışmanın sürdürülebilir turizm çerçevesinde ele alınmış olması nedeni ile ilgili literatüre katkı sağlaması bakımından önem taşımaktadır.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın amacı doğrultusunda öncelikle Sındırgı ilçesi ve çevresine yönelik turizm potansiyelini belirlemek üzere, yazılı, basılı ve elektronik kaynaklar yardımı ile veriler toplanmış, konu ile ilgili daha önce yapılan çalışmalar incelenmiştir. Ardından araştırmacı tarafından saha gezisi gerçekleştirilmiş ve bölgenin sahip olduğu turizm kaynakları yerinde incelenerek gözlemler yapılmış ve bilgiler toplanmıştır. Bunun sonucunda Sındırgı ilçesi ve çevresinin sahip olduğu turizm potansiyelinin SWOT analizi yapılarak güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditleri ortaya konulmuştur.

SINDIRGI İLÇESİ VE ÇEVRESİNİN TURİZM POTANSİYELİNE YÖNELİK SWOT ANALİZİ

Turizm potansiyeli, herhangi bir yerin turizm için değer taşıyan, ancak kullanılmayan kaynakları ve özelliklerini içerir. Bu kaynakların turizm için çekicilik değeri, kullanım kolaylığı ve önceliği, potansiyel saptanması ile ortaya çıkarılır (Baykal ve Emekli, 2010). Bu noktada SWOT analizi yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Destinasyonların sahip oldukları turizm potansiyelinin pek çok çalışmada SWOT analizi yöntemi ile değerlendirildiği görülmektedir (Noori ve Zand, 2013; Polat vd., 2014; Ercan vd., 2017).

SWOT analizi, bir firmanın, sektörün, ülkenin veya bölgenin kendi bireysel özelliklerinden kaynaklanan güçlü ve zayıf yönleri ile geleceğe yönelik olarak kontrol edilebilen veya edilemeyen çevre faktörlerinden kaynaklanan fırsat ve tehditlerin saptanmasını amaçlayan bir tekniktir (Karadeniz vd., 2007). Bu faktörler belirlendikten sonra güçlü yönler üzerinde odaklanılır, zayıflıkları ortadan kaldıracak, fırsatları değerlendirecek ve tehditlere karşı koyabilecek stratejiler geliştirilir (Dyson, 2004). SWOT dört İngilizce kelimenin Strengths (Avantajlar), Weaknesses (Dezavantajlar), Opportunities (Fırsatlar) ve Threats (Tehditler) baş harflerinden üretilmiş bir kısaltmadır. Hem akademisyenler hem de uygulamacılar tarafından yaygın olarak kullanılan bu teknik turizm sektörüne yönelik yapılan çalışmalarda da sıkça kullanılmaktadır. SWOT analizi sonucu ortaya çıkan bulgular bölgenin turizmde başarıya ulaşmasında önemli rol oynamaktadır. Sındırgı ilçesi ve yakın çevresine yönelik yapılan SWOT analizi sonuçları aşağıdaki şekilde değerlendirilmiş ve gruplandırılmıştır.

Tablo 1. Sındırgı İlçesi ve Çevresinin Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<ul style="list-style-type: none"> • İlçe sınırları içerisinde zengin termal kaynakların bulunması • İlçe sınırları içerisinde Çaygören Barajının varlığı • İlçenin yakın çevrede yer alan yüksek tepelerin manzara seyrine olanak sağlaması • Yamaç paraşütüne uygun yükseltiye ve fiziksel şartlara sahip yerlerin bulunması • Doğal kaynaklar ve bozulmamış çevrenin varlığı • Yaban hayatı yaşam alanlarının varlığı • Bölgenin sahip olduğu bitki örtüsü çeşitliliği • Çeşitli rekreasyonel faaliyetlerin yapılmasına olanak sağlayan alanların bulunması • İlçenin tarihi ve kültürel dokusunun bozulmamış olması • Coğrafi konumu ve pazarlara yakın olması • Turizme yönlendirilebilecek iş gücünün varlığı • Son yıllarda ulaşım ağının gelişerek kolaylaşması • Sındırgı'nın İstanbul, İzmir, Bursa gibi nüfus yoğunluğunun fazla olduğu illere yakın ve ulaşılabilir olması • Farklı eko turizm faaliyetlerinin yapılmasına olanakların geniş olması • Yöresel yemek çeşitliliği ve farklı el sanatları ürünlerinin varlığı • Baraj gölü ve çevresinin sahip olduğu doğal güzellikler önemli bir çekicilik oluşturması • Yöresel festivaller 	<ul style="list-style-type: none"> • Şehir içi toplu taşıma olanakları • Yiyecek içecek işletme çeşitliliği • Kırsal alanlarda turizmi geliştirme bilincinin az olması • Doğal ve kültürel kaynakların turistik ürüne çevrilmemiş olması • Kırsal kesimlerde konaklama olanaklarının bulunmaması • Özgün turistik hizmet mekânlarının (alışveriş, yeme-içme, eğlence) bulunmaması • Termal su kaynaklarının uzun yıllar turizm amaçlı kullanılamaması • Turizm ile ilgili STK olmaması • Turizmde yerel yönetim, kamu yönetimi, yerel halk ve STK'ları buluşturan bir örgütlenmenin olmaması • Yöresel yemek çeşitliliği ve farklı el sanatları ürünlerinin azlığı • Turizm bilincinin yeterince gelişmemiş olması • Doğal ve kültürel değerlerin korunmasına yeterli önemin gösterilmemesi
FIRSATLAR	TEHDİTLER
<ul style="list-style-type: none"> • İlçe sakin şehir olabileme özelliklerini taşıması • Yıllardır düzenlenmekte olan Yağcıbedir festivali • Bölgenin sahip olduğu jeotermal kaynaklar • Termal turizm işletmelerinin 12 ay hizmet verebilme imkânı olması • Bozulmamış doğal ortamların varlığı • Kültürel çeşitlilik • Yöresel lezzetler • Organik ürünler • Alternatif turizm türlerine ilginin artması • Özgünlüğünü korumuş yerlere, kültürlere ilginin artması, keşif amaçlı gezilerin çoğalması • Dünyada sağlık turizminin rağbet görmesi, termal su kaynaklarının tedavi, zindelik ve güzellik verici özelliklerinin keşfedilmesi • Büyük şehirlere yakınlık • Çeşitli doğa sporlarına olanakların bulunması 	<ul style="list-style-type: none"> • Çaygören barajı çevresindeki artan yerleşmelerin evsel ve hayvansal atıklarını barajı besleyen derelere bırakması baraj suyunda kirlenmelere neden olabilir. Bu durum doğal ortama zarar vereceği gibi göldeki canlıları ve tarım faaliyetlerini de olumsuz etkileyecektir. • Baraj gölü çevresinde ağaçların kesilmesi, yok edilmesi bölgede erozyon riski oluşturmaktadır. • Plansız gelişmenin uzun vadede ciddi sorunlara yol açma riskini taşıması • Tarihi ve kültürel varlıkların yeterince koruma altına alınmaması • Orijinal yapıdan uzaklaşarak yapılan restorasyon çalışmaları

Kaynak: Araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Sındırgı ve çevresine yönelik yapılan SWOT analizi sonuçları incelendiğinde; destinasyon olarak pek çok güçlü yönlerinin olduğu görülmektedir. Bölgede var olan termal kaynaklar, baraj gölü,

bozulmamış doğal çevrenin sağladığı manzaralar ve eko turizm imkanları, orman ve bitki örtüsü ile birlikte yaban hayatı yaşam alanının varlığı gibi öne çıkan güçlü yönler farklı turizm türlerinin yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Destinasyonda pek çok turizm faaliyetinin geliştirilmesine olanak sağlayan bu güçlü yönler destinasyon için pek çok fırsatı da beraberinde getirmektedir. Bölgenin termal turizm ilan edilmiş olması, büyük kentlere yakın ve ulaşılabilir olması, özgün kültürün varlığı, organik ürünler ve yöresel lezzetler destinasyon için öne çıkan başlıca fırsatlar olarak ifade edilebilir. Tüm bu olumlu özellikler karşısında bölgenin bazı zayıf yönleri de bulunmaktadır. Özellikle turizm bilincinin oluşmamış olması, doğal ve kültürel unsurların turizme kazandırılmamış olması bunların başında gelmektedir. Destinasyon için var olan veya ortaya çıkması muhtemel bazı tehditler de bulunmaktadır. Doğal ve kültürel ortamların iyi korunamaması, bazı değerlerin koruma altına alınmamış olması ve restorasyon çalışmalarında gerçeğinden uzaklaşılması riski oluşturduğu söylenebilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde turizm anlayışı geleneksel kitle turizmi anlayışından uzaklaşmakta turist profili değişmekte ve yeni turizm türleri ortaya çıkmaktadır. Bu değişim ile birlikte doğal ve kültürel alanlara yönelik ilgi de artmaktadır. Türkiye coğrafi ve kültürel açıdan zengin destinasyonlara sahip bir ülkedir. Balıkesir iline bağlı Sındırgı ilçesi de bu açıdan önemli bir destinasyon konumundadır. Sındırgı ilçesi ve çevresi her ne kadar tarım alanında öne çıkan bir bölge olsa da sahip olduğu doğal ve kültürel zenginliklerin son yıllarda fark edilmesi ve ilgi görmeye başlaması ilçenin turizm alanında da gelişebileceğini göstermiştir. Nitekim bu konuda çeşitli yatırımlar yapıldığı, somut adımların atıldığı da görülmektedir. Sındırgı, Balıkesir'in turizm alanında öne çıkmış pek çok ilçesine göre daha az bilinse de sahip olduğu potansiyelin değerlendirilmesi ilçede turizmin tarımdan sonra ikinci önemli gelir kaynağı olabileceği ve ilçenin tanınırlığı artacağı düşünülmektedir. 2023 Turizm Stratejisinde bölgede termal turizm, sağlık turizmi ve kırsal turizmin geliştirilmesi planlandığı görülmektedir. Söz konusu gelişmeler bölgede bu tür turizm faaliyetlerine yönelik yatırımların yapılmasına zemin hazırlamaktadır.

Bölgede mevcut tarihi ve doğal kaynaklara yönelik düzenlenen tur programlarının yetersiz olduğu görülmektedir. Bölgede yer alan pek çok doğal alanın, tarihi ve kültürel değerlerin turizm amaçlı kullanılabilmesi göz önünde bulundurulmalıdır. Yine kırsal turizm konusunda pek çok turizm faaliyeti yapılabilecek iken yerel halkın turizm konusunda bilgi ve deneyim sahibi olmaması nedeni ile bu faaliyetler yapılamamaktadır. Bu nedenle yerel halkın turizm konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Kırsal turizme, yerel kültürlerle ve keşfedilmemiş yeni destinasyonlara olan ilginin her geçen gün arttığı düşünüldüğünde bölgede pek çok farklı kırsal turizm faaliyetlerinin yapılması durumunda ilginin ve talebin artacağı düşünülmektedir.

Bölgeye yakın diğer ilçelerin deniz kum güneş turizmi için ayrı bir çekicilik oluşturması Sındırgı ilçesine olan talebi olumsuz etkileyen unsurlardan biri sayılabilir. Bu nedenle Sındırgı'nın yukarıda bahsedilen güçlü yönlerine ve fırsatlarına odaklanması ve bu doğrultuda bir gelişim stratejisi izlemesi yerinde olacaktır.

Sındırgı'nın yavaş şehir (Cittaslow) niteliği kazanması, bu kimliğe sahip olması ilçede turizm faaliyetlerinin gelişmesine olanak sağlayacağı gibi turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir turizm anlayışı içerisinde gelişerek tarihi ve doğal varlıkların zarar görmesi önlenmiş olacaktır. Ayrıca ilçenin marka imajı ve tanınırlığı üzerinde de önemli katkıları olacağı düşünülmektedir.

Turizmin sağlıklı ve sürdürülebilirlik anlayışı içerisinde gelişmesi için burada yaşayan yerel halkın da farkındalığının ve katılımının sağlanması gerekir (Alaeddinoğlu, 2008). Bölgede tarım faaliyetlerinin yaygın olarak yapılması kırsal turizm için pek çok olanaklar sağlamaktadır. Bu

noktada çeşitli faaliyetlerin organize edilmesi sonucu tarım ile turizm arasında bir bağ kurulmak sureti ile yöre halkı yetiştirdiği tarım ürünlerinden turistler aracılığı ile gelir elde etmesi sağlanabilir. Nitekim günümüzde organik tarımın önemi artmakta ve turistler tarafından ilgi görmektedir.

Sürdürülebilir turizm anlayışı kapsamında ele alınan bu çalışmada ortaya çıkan bulgulardan yola çıkılarak bazı öneriler geliştirilmiştir. Bunlar;

Sektöre yönelik öneriler

- Bölgede yapılan tarım faaliyetleri turizm ile ilişkilendirilerek, küçük gruplar şeklinde organik tarım ürünlerine yönelik turlar düzenlenmeli, halkın gelir elde etmesi sağlanmalıdır.
- Turistik ürün ve hizmetler hem ziyaretçilerin hem de yerel halkın turizmden faydalanabilecekleri şekilde planlanmalı, geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.
- Kırsal kesimlerdeki yöresel yemek kültürü şehir merkezine ve turistik mekânlara taşınmak sureti ile turistlere sunulmalıdır.

Yerel yönetimlere yönelik öneriler

- Sındırgı ve çevresinde turizmin sürdürülebilir anlayışı içerisinde geliştirilebilmesinin ve pazarlanmasının sağlanmasında kamu kurumları, özel kuruluşlar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları iş birliği içerisinde ortak hareket etmelidir. Bun sağlamak adına bir turizm platformu kurulabilir.
- Bölge halkında turizm bilincinin oluşmasının sağlanabilmesi için sivil toplum örgütlenmelerine ve çeşitli faaliyetlerin yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu konuda yerel yönetimler ve sektör temsilcileri öncülük etmelidir.
- Bölgedeki turizm faaliyetleri sürdürülebilir turizm anlayışı benimsenerek doğal ve kültürel varlıklara zarar vermeden bölge ekonomisine ve yöre halkına katkı sunacak bir biçimde ele alınmalı, buna göre planlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Çaygören Barajı çevresinde bitki örtüsünün zarar görmesine, yok edilmesine ve ağaçların kesilmesine fırsat verilmemeli, gerekli önlemler zamanında alınmalıdır.
- Tarihi, kültürel, sanatsal, dinsel ve kültürel değerler koruma altına alınmalı, bu değerler konusunda halk bilinçlendirilmelidir.
- Bölgede yürütülecek turizm projelerinin, turizm yapılarının sosyo-ekonomik ve çevresel etkilerinin ne olacağı araştırılmalı ve buna göre uygulanmalıdır.
- Hava, su, toprak, çevre ve gürültü kirliliğine fırsat verilmemeli, gerekli önlemler zamanında alınmalıdır.
- Bölgede yer alan tarihi binalar koruma altına alınmalı, yapılan restorasyon çalışmalarında uzman görüşü alınmalı ve aslına uygun olarak yapılmalıdır.

Araştırmacılara yönelik öneriler

- Bölge içerisinde özellikle kırsal kesimlerde yöre halkının farklı yemek kültürleri bulunmaktadır. Bu yemekler gastronomik açıdan incelenmeli, unutulmaya yüz tutmuş lezzetler hem literatüre hem de uygulamaya kazandırılmalıdır.
- Halı, kilim gibi çeşitli el sanatları araştırma konusu olarak ele alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acar, A. B. (2017). *Balıkesir Sındırgı İlçesinde Yaşayan Yerel Halkın Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Akat, Ö. (2000). *Turizm İşletmeciliği*. İstanbul: Motif Matbaası.
- Aksoy, N., Demirkıran, Z. ve Şimşek, C. (2009). Sındırgı-Hisaralan (Balıkesir) Jeotermal Sahasının Jeokimyasal Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *IX. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi* (ss. 61-72). İzmir: TMMOB.
- Alaeddinoğlu, F. (2008). Sivas Kentinde Halkın Turiste ve Turizme Bakışı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2): 1-20.
- Arslan, F. ve Ergul, M. (2014). Çaygören Barajı Sulama Havzası ve Çevresinde Tarımsal Faaliyetler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1): 171-190.
- Avcıkurt, C. (2009). Sındırgı'ya Farklı Bir Bakış: Termal Turizm. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(2): 242-243.
- Ayaş, N. (2007). Çevresel Sürdürülebilir Turizm Gelişmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1): 59-69.
- Bahaire, T. and Elliott-White, M. (1999). The Application of Geographical Information Systems (GIS) in Sustainable Tourism Planning: A Review. *Journal of Sustainable Tourism*, 7(2): 159-174.
- Baykal, F. ve Emekli, G. (2010). Sürdürülebilir Turizm Yaklaşımıyla Dikili ve Bergama'yı Bütünleştirme Potansiyeli. İzmir: Bergama Belediyesi Kültür Yayınları.
- Cros, H. d., Bauer, T., Lo, C. and Rui, S. (2005). Cultural Heritage Assets in China as Sustainable Tourism Products: Case Studies of the Hutongs and the Huanghua Section of the Great Wall. *Journal of Sustainable Tourism*, 13(2): 171-194.
- Demir, C. ve Çevirgen, A. (2006). *Turizm ve Çevre Yönetimi Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Demirbulat, Ö. G., Özdemir, S. S. ve Bozok, D. (2015). El Sanatları ve Turizm İlişkisi Çerçevesinde Türk Halı Dokumacılığının UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesinde Yer Alan Örnekler Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *14. Geleneksel Turizm Paneli*, (ss. 564-579). Sakarya.
- Duran, E. (2011). Turizm, Kültür ve Kimlik İlişkisi; Turizmde Toplumsal ve Kültürel Kimliğin Sürdürülebilirliği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(19): 291-313.
- Dyson, R. G. (2004). Strategic Development and SWOT Analysis at the University of Warwick. *European Journal of Operational Research*, 152(3): 631-640.
- Ercan, F., Dalgın, T. ve Atak, O. (2017). Muğla/Ortaca İlçesinin Kırsal Turizm Potansiyelini Değerlendirmeye Yönelik Bir SWOT Analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(520): 1416-1424.
- Erdoğan, N. (2003). *Çevre ve Ekoturizm*. Ankara: Genel Yayın ve Dağıtım.

- Eroğlu, M. A. (2015). Balıkesir Sındırgı (Şahinkaya Köyü) Pomak (Peşkir) Dokumaları. *İdil Dergisi*, 4(18): 185-204.
- Garrod, B. and Fyall, A. (1998). Beyond the Rhetoric of Sustainable Tourism? *Tourism Management*, 9(3): 199-212.
- Gül, K., Erdem, B. ve Gül, M. (2013). Yerel Festivallerin Etkinliğine Bağlı Ziyaretçi Kazanımları: Sındırgı Yağcıbedir Festivali Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2): 213-239.
- <http://www.emantermal.com/hakkimizda.html> [Erişim Tarihi: 25.04.2018]
- http://www.misyayuruyusyollari.gov.tr/sindirgi_rota1.html [Erişim Tarihi: 11.04.2018]
- <http://www.obamtermal.com/hakkimizda/> [Erişim Tarihi: 25.04.2018]
- <http://www.sindirgi.bel.tr/tema1/sindirgihaberleri/detay.asp?id=574> [Erişim Tarihi: 04.04.2018]
- <http://www.sindirgi.gov.tr/turizm> [Erişim Tarihi: 25.04.2018]
- İbiş, S. ve Batman, O. (2015). Bölgesel Kalkınmada Turizmin Rolünün Yerel Halkın Görüşleri Çerçevesinde Belirlenmesi. *2nd International Congress of Tourism & Management Researches*, (ss. 476-490). Kuşadası.
- Kahraman, N. ve Türkay, O. (2012). *Turizm ve Çevre*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Karadeniz, E., Kandır, S. Y. ve Önal, Y. B. (2007). Seçilmiş Paydaşların SWOT Yöntemiyle Türk Turizm Yatırımlarını Değerlendirmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(2): 195-205.
- Kozak, M. (2014). *Sürdürülebilir Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2007). Türkiye Turizm Stratejisi (2023). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Lim, C. and McAleer, M. (2005). Ecologically Sustainable Tourism Management. *Environmental Modelling & Software*, 20(11): 1431-1438.
- Mbaiwa, J. E. (2005). The Problems and Prospects of Sustainable Tourism Development in the Okavango Delta, Botswana. *Journal of Sustainable Tourism*, 13(3): 203-227.
- Mebratua, D. (1998). Sustainability and Sustainable Development: Historical and Conceptual Review. *Environmental Impact Assessment Review*, 18(6): 493-520.
- Noori, K. and Zand, F. (2013). The Role of Rural Tourism in Rural Sustainable Development According to the SWOT Method (Case Study: Kermanshah Province villages). *International Research Journal of Applied and Basic Sciences*, 4(9): 2620-2625.
- Papper, D. (1999). The Integration of Environmental Sustainability Considerations into EU Development Policy: A Case Study of the LEADER Initiative in the West of Ireland. *Journal of Environmental Planning and Management*, 12(1): 167-187.

Polat, E., Özdemir, S. S. ve Özdemir, M. (2014). Kırsal Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi: Balıkesir Örneği. *Coğrafyacılar Derneği Uluslararası Kongresi Bildiriler Kitabı*, (ss. 143-153). Muğla.

Roney, S. A. (2011). *Turizm Bir Sistem Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Seyhan, G. ve Yılmaz, B. S. (2010). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Konaklama İşletmelerinde Yeşil Pazarlama: Calista Luxury Resort Hotel. *İşletme Fakültesi Dergisi*, 11(1): 51-74.

Sithole, E. (2005). Trans-boundary Environmental Actors: The Zambezi Society's Campaign for Sustainable Tourism Development in the Zambezi Bioregion. *Journal of Sustainable Tourism*, 13(5): 486-503.

Uğuz, S. Ç. (2011). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Burhaniye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24(1): 332-353.

UNEP. (2003). *Tourism and Local Agenda 21 (The Role of Local Authorities in Sustainable Tourism)*. United Nations Publications, ISBN:92-807-2267-0.